

CODI DE BONES PRÀCTIQUES ACADÈMIQUES I GOVERNANÇA UNIVERSITÀRIA

EXPOSICIÓ DE MOTIUS

Les universitats públiques valencianes, amb l'objectiu de millorar la qualitat de les seues activitats docents, investigadores, d'innovació i difusió de la cultura, així com els seus vincles amb la societat a la qual donen servei, assumeixen per mitjà d'aquest document un conjunt de valors, principis i normes que, d'una banda, es desitja que orienten tant la governança com l'activitat de la institució i, per una altra, estableixen un codi de les pràctiques acadèmiques de caràcter obligatori per a tota la comunitat universitària.

Les regles i principis contingudes en el present codi han estat acordades amb la intenció d'afavorir el desenvolupament de les responsabilitats exigibles d'acord amb els paràmetres de la governança i la bona administració, la integritat en l'acompliment de funcions, la sobrietat i rendició de comptes i la transparència en la presa de decisions, així com per garantir que el desenvolupament de la gestió pública realitzada en el si de les universitats públiques valencianes es duga a terme de manera que honre la confiança que aquestes han de generar com a institucions públiques. Addicionalment, s'ha establert un mínim d'obligacions de necessari compliment en el desenvolupament de les tasques de docència, recerca, innovació i difusió que garantisca un escrupolós respecte a les exigències ètiques pròpies d'una societat avançada, oberta i democràtica, que també són les pròpies de les institucions universitàries compromeses amb el desenvolupament de la ciència i el coneixement. Quant a això, les universitats públiques valencianes se sumen amb aquest codi a un corrent generalitzat als països del nostre entorn més exigents en aquesta matèria i acorden normes i estàndards ètics per evitar les males pràctiques acadèmiques dotades explícitament de contingut obligacional per als membres de les seues respectives comunitats universitàries i que inclouen, a més, alguns dels mecanismes de resposta jurídica per la institució davant dels incompliments que passaran a ser exigibles.

El codi arreplega un conjunt de pautes i prescripcions amb caràcter sistemàtic i prescriptiu; s'obliga així les universitats públiques valencianes al seu respecte i control. Per a això, al costat de certs mecanismes d'exigibilitat, es deixa també un marge ampli de llibertat a cada institució perquè, en cada cas, i segons les seues pròpies normes, concrete i amplie les obligacions ací establertes, així com els mecanismes per a, si escau, exigir-ne el compliment.

El present codi s'estructura en tres títols. El primer correspon a les disposicions generals, objecte i àmbit d'aplicació. El títol segon s'ocupa de regular aquelles

bones pràctiques considerades de caràcter bàsic en l'àmbit de la recerca i la innovació (conflictes d'interès, problemes concernents a l'autoria de la producció científica, prohibició del plagi o pràctiques equivalents, entre altres) i en matèria de docència (responsabilitat dels docents, compliment de les seues obligacions, exigència de qualitat i necessitat d'avaluació d'aquesta). El títol tercer, finalment, està dedicat a regular determinats aspectes rellevants de la governança universitària. Entre aquests, la necessària promoció dels valors universitaris, l'exercici de funcions d'acord amb els principis d'integritat, imparcialitat i incompatibilitat, la transparència i rendició de comptes, confidencialitat, la presència pública a través de mitjans de comunicació i Internet, així com unes regles bàsiques sobre reconeixements i obsequis o l'ús adequat dels recursos públics.

Les universitats públiques valencianes, amb l'aprovació del present codi, aspiren no solament a mostrar el seu compromís amb la societat a la qual serveixen, assumint valors que irradien d'aquesta, sinó també a emprar aquests alts estàndards amb caràcter normatiu, i a establir obligacions concretes derivades d'aquests estàndards per a tot el seu personal. La finalitat última d'això no és una altra que incrementar la qualitat dels serveis que ofereixen, des del convenciment que encara hi ha marge de millora per a això i que la millor manera d'aconseguir-ho passa per dotar-se de normes al nivell de les més avançades en termes democràtics, ètics i d'exigència. Aquest codi és, per això, mostra de compromís ineludible amb la qualitat del quefer científic i acadèmic, que, només quan és realitzat amb els majors estàndards de compromís i rigor, resulta veritablement útil a la societat a la qual es deuen les universitats valencianes.

TÍTOL I

Disposicions generals del Codi

Article 1. Objecte i naturalesa

S'estableixen en aquest Codi els estàndards mínims d'exigència que cal observar en el desenvolupament de les activitats universitàries per totes aquelles persones que formen part de la comunitat universitària i les que presten serveis en el marc de la institució acadèmica, així com per aquelles i aquells membres de la Universitat que exercisquen les responsabilitats de representació i govern de la institució acadèmica.

Article 2. Àmbit d'aplicació

1. Els principis i normes de bones pràctiques acadèmiques són exigibles a totes i tots les i els integrants de la comunitat universitària. La Universitat vetlarà pel compliment d'aquestes pràctiques per part dels qui presten serveis en el seu si.

2. El compliment dels principis i normes de conducta establertes en el títol III d'aquest Codi, relatius a la governança universitària, són exigibles a les persones:

1. Integrants dels òrgans centrals de representació i govern de la institució:
 - a. Claustre universitari
 - b. Consell de Govern
 - c. Consell de Direcció
2. Integrants dels òrgans de representació i govern de centres propis i departaments de la institució.
3. Integrants dels òrgans de representació i govern dels instituts universitaris propis de la institució, altres estructures pròpies de recerca, i a aquelles persones integrants de la comunitat universitària en l'àmbit de la seua participació en òrgans de representació i govern d'instituts universitaris mixtos i/o interuniversitaris en els quals participa la institució.
4. Que exercisquen funcions directives i/o de representació per nomenament i/o delegació del rector o rectora.
5. Que exercisquen funcions de gestió universitària en llocs de treball de lliure designació.
6. Els membres de la comunitat universitària, quan actuen en representació de la Universitat en altres òrgans i institucions.

3. Aquests principis i normes també seran d'aplicació a totes les persones que integren les entitats pròpies i dependents de la Universitat en tots aquells punts que els puguen resultar d'aplicació per raó de la seua activitat.

Article 3. Principis generals

Tots els membres de la comunitat universitària han d'exercir les seues funcions d'acord amb els principis que fixa la Constitució espanyola, l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, els Estatuts de la Universitat i la resta de l'ordenament jurídic, respectant sempre els drets i les llibertats individuals de la resta de persones i aplicant les bones pràctiques definides en aquest codi en la realització de les seues tasques acadèmiques en el marc de la tradició universitària de pluralisme i tolerància.

Article 4. Identificació i pertinença dels membres de la comunitat universitària

1. L'activitat de gestió, docència, recerca, innovació o difusió de la cultura i de la ciència que el personal de la Universitat realitze com a membre de la comunitat universitària ha de ser identificada com a tal, amb expressió de la posició que ocupa en la Universitat.

2. Les activitats privades dels membres de la comunitat universitària són responsabilitat dels seus autors, que hauran de vetlar per que l'expressió d'opinions o valoracions estrictament personals en xarxes socials o mitjans de comunicació quede clarament desvinculada de la institució. Es considera, però, que la indicació de la condició de membre de la comunitat universitària com a element identificatiu informatiu no suposa en cap cas la vinculació de la institució amb les opinions expressades.

3. En la seua presència en Internet, en l'àmbit de l'esfera privada, els membres de la comunitat universitària no poden incorporar elements o símbols propis de la identitat de la institució que puguen dur a confusió amb la presència de la Universitat en Internet.

TÍTOL II

De les bones pràctiques en les activitats universitàries

CAPÍTOL I

Respecte als drets dels membres de la comunitat universitària

Article 5. Respecte a la dignitat de les persones

Els membres de la comunitat universitària han de procurar en tota la seua activitat acadèmica un escrupolós respecte dels drets i les llibertats de la resta de persones i de la seua dignitat i diversitat.

El personal de la Universitat ha de ser particularment curós del respecte d'aquests principis en les relacions interpersonals. La Universitat combatrà qualsevol situació d'assetjament i sancionarà aquests comportaments.

Article 6. Reconeixement de la feina realitzada

Tots els membres de la comunitat universitària es comprometen a identificar en totes les activitats acadèmiques i de gestió el reconeixement de la feina que haja realitzat cada persona que hi haja participat.

Article 7. Utilització de recursos i espais universitaris

Els recursos i els espais universitaris s'utilitzen d'acord amb les regles de la Universitat en la matèria.

CAPÍTOL II

Bones pràctiques en matèria de recerca i innovació

Article 8. Transparència i conflictes d'interès

1. En qualsevol activitat de recerca i innovació caldrà identificar degudament els autors i indicar la seua vinculació amb la Universitat, així com les entitats públiques o privades que hagen finançat l'activitat, si escau.
2. En cas que la realització de l'activitat, com a conseqüència de la situació personal d'algun dels investigadors o del finançament rebut, pugui suposar un conflicte d'interès que comporte el risc d'afectar la imparcialitat i l'objectivitat de la recerca, caldrà indicar expressament aquesta circumstància.
3. Els responsables de les accions en matèria de recerca i innovació hauran de respectar en tot moment les normes en matèria d'incompatibilitats i llurs obligacions d'abstenció, informant de manera immediata els òrgans competents de la Universitat de qualsevol conflicte que es pugui produir en aquest àmbit.

Article 9. Originalitat de la producció científica

En la producció científica no original que siga una reiteració, una reedició, una ampliació o una reelaboració de treballs anteriors, és necessari deixar-hi constància d'aquest fet.

Article 10. Autoria

1. Es consideren autors de les aportacions científiques o d'innovació, i la seua condició hi ha de quedar acreditada, les persones que hagen contribuït de forma significativa o essencial a elaborar-les.
2. En els treballs col·lectius, en cas que no siguen resultat d'una coautoria global, es recomana indicar de manera sintètica quines persones han estat responsables primàriament de cada part del resultat final presentat, quan siga possible.
3. No es considera autoria la tasca de tutorització de treballs de fi de grau, treballs de fi de màster i tesis doctorals. Tots els drets de propietat intel·lectual reconeguts per la legislació vigent seran, doncs, de l'autor efectiu d'aquests treballs. En cas que per la realització del treball s'utilitzen aportacions acadèmiques o materials de recerca que proporcione el director o el tutor, es deixarà expressa constància en cada cas d'aquest fet. Aquesta tasca de direcció o tutorització haurà de ser, en tot cas, degudament indicada en els treballs.

4. No es considera autoria l'ajuda en tasques de revisió lingüística dels textos o el subministrament de materials o referències bibliogràfiques. Aquestes aportacions, però, han de ser degudament referenciades per l'autor.

5. En cas que un text científic o acadèmic s'haja redactat en una llengua distinta de la que s'haja utilitzat en la publicació, es deixarà constància d'aquest fet.

Article 11. Plagi i falsedats curriculars.

1. El plagi és una mala pràctica rebutjada per la Universitat.

2. La redacció d'un text o la realització de treballs de recerca mitjançant persones que no figuren com autors és, també, una pràctica fraudulenta.

3. En cas de detectar-se un plagi o una altra pràctica fraudulenta mitjançant els procediments que puguen resultar escaients, la Universitat ha de revisar tots els actes jurídics en benefici de la persona responsable que hagen atorgat títols acadèmics, retribucions addicionals o altres avantatges de qualsevol tipus per part de l'òrgan responsable de fer aquesta atribució, si es tracta d'un òrgan permanent, o per l'òrgan del qual depenguen, en cas que siguin òrgans temporals.

4. La inclusió de dades falses en els currículums acadèmics que tracten de fer passar com a propis mèrits de qualsevol tipus d'altres persones o directament inexistents o falsos, més enllà de les responsabilitats que es puguen generar, que la Universitat instarà que siguin exigides, comportarà la revisió de qualsevol actuació feta en benefici de la persona responsable a partir de les dades falsejades.

CAPÍTOL III

Bones pràctiques en matèria de docència

Article 12. Responsabilitat sobre la docència

Els responsables de tots els actes relacionats amb la docència (impartició de les classes, preparació i correcció de les activitats durant el curs, avaluació) han d'estar degudament identificats perquè siguin coneguts pels estudiants.

Article 13. Gravació de les classes

1. Les classes no poden ser gravades, d'acord amb el que disposa la legislació vigent en matèria de propietat intel·lectual, sense la corresponent autorització.

2. En cas de fer una gravació autoritzada, cal fer-la d'acord amb la normativa pròpia de la institució.

Article 14. Compliment de les obligacions docents

1. La Universitat establirà els corresponents procediments per a comprovar el compliment efectiu de les obligacions docents. En aquest sentit, s'indicarà expressament el contingut efectiu de les hores de classe de cada matèria i assignatura, a partir de la corresponent organització de la docència, a l'inici de cada curs.
2. Només excepcionalment es poden suspendre les classes per raons justificades segons la normativa prevista en aquests casos i assegurant la recuperació de les hores de classe corresponents. Tant la suspensió com la recuperació de les classes en qüestió s'han de comunicar degudament als estudiants amb una antelació suficient.
3. La Universitat vetlarà pel respecte de les normes en matèria de períodes d'avaluació fixades en benefici de la comunitat universitària.
4. La finalització prematura de les classes s'ha de comunicar als òrgans responsables de la docència en cada cas, explicant en tot cas les raons de la mateixa, que haurà de ser tingut en compte per a la revisió del repartiment d'hores docents amb la finalitat d'ajustar-ho a les necessitats efectives.
5. Els responsables de l'avaluació de la docència hauran de respectar en tot cas les obligacions d'abstenció que se puguin derivar de l'existència de lligams familiars, d'amistat o de qualsevol altre tipus que puguin comprometre la seua objectivitat. Amb aquest objectiu, hauran d'informar amb la suficient antelació de la concurrència d'aquestes circumstàncies, perquè es puguin establir els mecanismes escaients de substitució en la corresponent avaluació.

Article 15. Qualitat i avaluació de la docència

1. És responsabilitat del professorat vetlar pel compliment dels sistemes de qualitat i avaluació de la docència i fomentar la participació dels estudiants en aquestes tasques.
2. Els professors han d'integrar les propostes de millora que es deriven d'aquests processos amb la finalitat d'aconseguir una més bona dedicació a la docència.
3. Els estudiants tenen dret a plantejar propostes de millora tant mitjançant els procediments establerts com per qualsevol altre sistema, que han de ser rebudes i analitzades pels responsables de la docència. La presa en consideració o el rebuig de les propostes han de ser motivades en tot cas.

TÍTOL III

De la governança universitària

Article 16. Respecte i promoció dels valors universitaris

En les seues actuacions, les persones subjectes a aquest títol es guien pels valors democràtics i socials, la igualtat efectiva d'homes i dones, el compromís amb la llengua pròpia, la llibertat acadèmica, expressada en les llibertats de càtedra, investigació i estudi, la sostenibilitat mediambiental, el progrés de la ciència i el coneixement, l'extensió i la difusió de la cultura i la promoció de l'esport i els hàbits de vida saludables, així com el conjunt de valors que contenen els Estatuts de la Universitat.

Article 17. Integritat, imparcialitat i incompatibilitat

1. L'exercici de les funcions de les persones subjectes a aquest títol es desenvolupa amb integritat en la dedicació corresponent a les seues activitats i en el compliment estricte del règim d'incompatibilitats aplicable d'acord amb les normes vigents.

2. A efectes de garantir la seua imparcialitat, estan obligades a presentar una declaració responsable de conflicte d'interessos per la seua activitat en altres organitzacions i institucions davant l'òrgan superior immediat que les va nomenar.

3. De la seua actuació no es pot derivar cap avantatge o benefici, especialment privilegis informatius, reguladors o altres associats al seu mandat, i s'estableix la necessitat d'abstenir-se d'acord amb el que estableix la normativa vigent en totes les situacions en què estiga legalment previst i davant qualsevol altra circumstància que pugua comprometre la seua imparcialitat.

Article 18. Transparència i rendició de comptes

En l'exercici de les seues funcions, les persones incloses en l'àmbit d'aplicació d'aquest títol fan la seua activitat d'acord amb els principis de transparència i rendició de comptes, que es materialitzen en:

1. Publicació en el portal de transparència de la Universitat de la informació de contacte institucional (adreça postal i telèfon de treball, així com l'adreça electrònica institucional i, si escau, la pàgina web institucional), la denominació de les funcions de representació, govern o gestió i les competències que en aquest àmbit exerceixen, així com la duració del seu mandat, si escau. Així mateix es publicarà el seu perfil formatiu i trajectòria professional.
2. En els cas dels membres del Consell de Direcció de la Universitat i dels consells de direcció dels centres, es publicarà en la pàgina web institucional corresponent l'agenda d'actes públics institucionals en què participen exercint la representació de la Universitat.

Article 19. Confidencialitat

S'ha de guardar escrupolosament el deure de confidencialitat respecte d'aquells afers que ho requerisquen, fins i tot quan haja finalitzat l'exercici de les seues funcions, en compliment de les especificacions de la normativa de seguretat adoptada per la Generalitat Valenciana en el marc de l'Esquema Nacional de Seguretat.

Article 20. Relació amb la comunitat universitària

Es promourà un clima de relacions laborals i institucionals satisfactori i respectuós amb la llibertat d'expressió individual, la igualtat, la salut, la innovació i la millora contínua, així com la vocació de servei públic com a element inspirador de les relacions entre la comunitat universitària i amb la ciutadania.

Article 21. Presència pública en Internet i mitjans de comunicació

1. Les persones subjectes a aquest títol, en el cas de mantenir una presència pública en Internet en l'exercici de les seues funcions, estan obligades a publicar les seues dades de contacte en les pàgines oficials a través de les quals desenvolupen la seua activitat en Internet. Així mateix, i en el cas que els comptes a través dels quals desenvolupen la seua activitat siguen gestionats, total o parcialment, per terceres persones, es farà constar aquesta circumstància tant en els perfils propis de cadascuna d'aquestes pàgines, blogs i/o mitjans socials, així com en la informació de contacte publicada en la web de la Universitat.

2. Pel que fa a la presència en els mitjans de comunicació, s'han de seguir els principis establerts en aquest codi per al conjunt de la comunitat universitària.

3. En tot cas, les persones subjectes a aquest títol diferenciaran la seua presència en els mitjans de comunicació segons la seua activitat en aquests, de manera que no es puga confondre en la seua presència mediàtica la condició de representant institucional amb la seua actuació com a universitari en l'exercici de les funcions de difusió de la ciència, el coneixement i l'expressió artística i/o cultural.

Article 22. Reconeixements i obsequis

1. Les persones subjectes a aquest títol garantiran que els reconeixements honorífics o commemoratius atorgats per la Universitat recaiguen en persones el compromís públic de les quals siga rellevant i que hagen observat en la seua trajectòria els valors propis de la institució. La Universitat revisarà aquells reconeixements en els quals no es donen aquestes condicions, quan siga escaient.

2. Els obsequis que es lliuren, tant a persones físiques com a institucions, amb càrrec a fons universitaris s'ajustaran als criteris d'usos habituals, socials i de cortesia institucional.

3. Les persones incloses a l'àmbit d'aplicació d'aquest títol només podran acceptar obsequis emmarcats en els usos habituals, socials i de cortesia institucional. Quan aquests obsequis superen aquests límits o l'obsequi siga representatiu d'una relació institucional, aquest serà incorporat al patrimoni universitari.

4. La Universitat establirà un Registre de Béns de Distinció Institucional en el qual constaran els objectes rebuts com a resultat de condecoracions i reconeixements de la institució, així com d'obsequis de valor que representen una relació institucional, i hi farà constar la data de recepció, la persona i la institució que la lliura i la persona de la Universitat que la rep, així com el càrrec en nom del qual l'accepta en nom de la institució acadèmica, el motiu pel qual rep aquest bé, la numeració corresponent al seu registre, la localització física del bé i l'òrgan de la Universitat que el custodia. Correspon al titular de l'òrgan la guarda i custòdia d'aquest bé com a part integrant del patrimoni universitari.

Article 23. Ús adequat dels recursos públics

1. Les persones incloses en l'àmbit d'aplicació d'aquest títol han d'usar i aplicar adequadament els recursos públics amb criteris d'eficàcia i eficiència, en els termes establerts per a la comunitat universitària.

2. En aquest sentit, els desplaçaments en l'exercici de la seua activitat els faran en el marc establert per la normativa d'execució pressupostària de la Universitat, sempre d'acord amb criteris d'austeritat i eficiència.

3. Pel que fa a la utilització de mitjans de pagament amb càrrec a comptes públics, es publicarà en el portal de transparència l'existència d'aquests mitjans habilitats per la Universitat, el motiu pel qual han estat emesos i l'òrgan que ha aprovat aquest ús de mitjans de pagament. Trimestralment es publicarà en el portal de transparència el volum de despeses realitzades mitjançant aquests mitjans.

Article 24. Tractament institucional i protocol·lari

1. La Universitat prestarà a les persones el tractament protocol·lari i institucional escaient d'acord amb l'ordenament jurídic estatal i autonòmic.

2. En l'àmbit universitari, en l'exercici de les seues funcions, les persones subjectes a aquest títol tenen un doble tractament en funció de la seua posició institucional i de la seua condició universitària.

3. Així, els tractaments són, amb caràcter general, Sr./a. o Dr./a, en cas de tenir aquest grau acadèmic. En el cas del personal docent i investigador, el tractament és de professor/a i, en el cas del personal docent i investigador, el tractament és de professor/a i, si escau, el grau acadèmic corresponent.

4. A aquests tractaments s'incorporarà, si escau, la condició de membre de l'òrgan universitari corresponent.

Article 25. Governança participativa i oberta

1. En compliment del principi constitucional d'autonomia universitària, les persones subjectes a aquest títol impulsaran les polítiques actives de transparència i de dades obertes i fomentaran la participació de la comunitat universitària en la gestió de la institució, d'acord amb el que estableix la normativa vigent, inclosos els Estatuts de la Universitat.

2. Per tal de facilitar la governança participativa i oberta, la Universitat haurà de disposar d'una bústia electrònica de queixes i suggeriments fàcilment accessible des del portal de transparència de la institució.

Disposició addicional única

Els membres del Consell Social poden adherir-se a aquest Codi a títol individual o col·lectivament. L'aplicació d'aquest codi es farà en els termes que determine la legislació valenciana sobre aquest òrgan universitari.

Disposició final única – Entrada en vigor

El present Codi de Bones Pràctiques Acadèmiques i de Governança Universitària entrarà en vigor en la data que determine cada Universitat segons acord dels seus òrgans de govern.